

STYRINGSdokUMENT 2018

RÅDMANNENS REVIDERTE FORSLAG

ÅRSBUDSJETT 2018
ØKONOMIPLAN 2018-2021

GJØVIK KOMMUNE

Rådmannen 1. november 2017

Innholdsfortegnelse

.....	1
Forord	3
Budsjettskjema 1 A - Driftsbudsjettet	4
Budsjettskjema 1 B - Driftsbudsjettet	4
Endringer rådmannens reviderte budsjettforslag.....	5
Sentrale inntekter.....	5
Bevilgningsområder.....	7
Sektor administrasjon, forvaltning og teknisk drift.....	7
Sektor oppvekst.....	8
Sektor helse og omsorg.....	9
Sektor NAV	10
Sektor samfunnsutvikling	11

Forord

Statsbudsjettet for 2018 innebærer en kraftig nedgang i rammetilskuddet for Gjøvik kommune. Totalt sett reduseres rammetilskuddet med 18,2 mill. kroner i 2018 i forhold til rådmannens opprinnelige budsjettforslag.

Rådmannen forventer en skatteinngang i 2018 utover prognosene fra statsbudsjettet. Samlet forventer rådmannen at skatteinntektene øker med 7,3 mill. kroner mer i 2018 enn i rådmannens opprinnelige budsjettforslag.

Regjeringen foreslår at terskelen for statlig refusjon for ressurskrevende tjenester skal økes med 50 000 kroner mer enn lønns- og prisvekst. Dette utgjør økte kostnader for kommunen på 1,6 mill. kroner.

Lønnsveksten for 2018 er nå beregnet til å bli 3,0 %, en økning på 0,2 %, noe som innebærer økte kostnader for kommunen på 1,8 mill. kroner.

Samlet sett er det et salderingsbehov i forhold til rådmannens opprinnelige budsjettforslag på 14,3 mill. kroner i 2018, økende til 16,9 mill. kroner i 2021.

Rådmannen ønsker ikke på dette tidspunkt i budsjettprosessen å fremme dramatiske forslag til kutt i tjenestene. I dette reviderte budsjettforslaget foreslår rådmannen innstramminger på til sammen 7 – 8 mill. kroner årlig i tjenestene, dvs ca halvparten av salderingsbehovet.

Dette innebærer at ca halvparten av salderingen foreslås gjennomført ved bruk av fond. I tillegg endres profilen på økningen i eiendomsskatt som en følge av at regjeringen har foreslått at maksimal økning pr år skal være 1 promille. Dette innebærer en økning i eiendomsskatten i 2020 og en reduksjon i 2021.

Rådmannen er ikke tilfreds med at det reviderte budsjettforslaget er mindre bærekraftig enn det opprinnelige budsjettforslaget. Det brukes nå oppsparte fondsmidler til å dekke driften i økonomiplanen. Selv om hensikten er å skjerme tjenestene for dramatiske kutt, herunder å unngå strukturendringer, er det en utvikling som ikke kan fortsette. Dersom 2017 ender opp med et årsoverskudd i tråd med prognosen, vil rådmannen anbefale å benytte årsoverskuddet til å fylle opp igjen disposisjonsfondet. Rådmannen vil i 2018 analysere nærmere den endrede utviklingen i befolkningen og rammetilskudd og konsekvensene det må få for tjenestene til Gjøvik kommune.

01.11.2017

Magnus Mathisen
rådmann

Budsjettskjema 1 A - Driftsbudsjettet

Beløp i 1000

	Regnskap 2016	Oppr. bud. 2017	2018	Økonomiplan 2019	2020	2021
Frie disponible inntekter						
Skatt på inntekt og formue	-711 170	-723 895	-769 452	-769 452	-769 452	-769 452
Ordinært rammetilskudd	-760 042	-793 983	-793 828	-798 157	-799 073	-796 100
Skatt på eiendom	-101 310	-102 828	-108 705	-111 459	-125 981	-143 850
Andre generelle statstilskudd	-8 360	-6 551	-6 983	-7 605	-7 605	-7 605
Sum frie disponible inntekter	-1 580 881	-1 627 257	-1 678 968	-1 686 673	-1 702 111	-1 717 007
Finansinntekter/-utgifter						
Renteinntekter og utbytte	-22 359	-18 193	-17 368	-16 757	-16 757	-16 757
Gevinst finansielle instrumenter	-54 458	-30 000	-32 000	-32 000	-37 450	-37 450
Renteutgifter, prov. og andre fin.utgifter	42 082	39 494	45 307	49 554	53 563	60 819
Tap finansielle instrumenter	6 528	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	67 774	70 819	79 192	87 159	95 032	97 228
Finansinntekter/-utgifter	39 568	62 120	75 131	87 956	94 388	103 840
Avsetninger og bruk av avsetninger						
Til ubundne avsetninger	9 591	14 138	13 194	16 410	26 484	19 260
Til bundne avsetninger	808	0	0	0	0	0
Bruk av tidl. års regn.messige mindreforbruk	-16 611	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	0	-1 500	-1 500	-4 732	-12 069	-17 275
Bruk av bundne avsetninger	-317	-3 360	0	0	0	0
Netto avsetninger	-6 529	9 278	11 694	11 678	14 415	1 985
Overført til investering						
Overført til investering	7	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Til fordeling drift	-1 547 836	-1 554 359	-1 590 643	-1 585 539	-1 591 808	-1 609 682
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	1 547 836	1 554 359	1 590 643	1 585 539	1 591 808	1 609 682
Merforbruk/mindreforbruk	0	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 1 B - Driftsbudsjettet

Beløp i 1000

	Regnskap 2016	Oppr. bud. 2017	2018	Økonomiplan 2019	2020	2021
Sektor administrasjon, forvaltning og teknisk drift	225 851	192 454	189 590	188 838	186 010	186 258
Sektor oppvekst	638 717	644 554	643 843	641 662	640 462	640 462
Sektor helse og omsorg	553 403	562 713	571 898	574 998	582 713	601 224
Sektor NAV	62 317	64 629	64 723	63 673	66 973	66 973
Sektor samfunnsutvikling	78 683	82 519	81 452	81 597	81 662	81 597
Regional virksomhet	1 100	0	0	0	0	0
Fellesområdet	-85 114	7 490	39 136	34 770	33 987	33 167
Skjema 1 A	72 879	0	0	0	0	0
Til fordeling drift (fra budsjettskjema 1A)	1 547 836	1 554 359	1 590 643	1 585 539	1 591 808	1 609 682

Endringer rådmannens reviderte budsjettforslag

	2018	2019	2020	2021
Rammetilskudd - innbyggertilskudd/utgiftsutjevning	8 686	8 779	7 822	10 065
Netto inntektsutjevning	9 523	9 809	10 752	10 762
Redusert rammetilskudd	18 209	18 588	18 574	20 827
Økt skatteinntekt på inntekt og formue	-7 304	-7 304	-7 304	-7 304
Behov for økt lønnsreserve	1 800	1 800	1 800	1 800
Ressurskrevende tjenester - nytt innslagspunkt	1 600	1 600	1 600	1 600
SUM salderingsbehov	14 305	14 684	14 670	16 923

Sentrale inntekter

Beløp i 1000	Budsjett	Økonomiplan			
	2017	2018	2019	2020	2021
Skatt på inntekt og formue	-723 895	-769 452	-769 452	-769 452	-769 452
Rammetilskudd	-793 983	-793 828	-798 157	-799 073	-796 100
Skatt på eiendom	-102 828	-108 705	-111 459	-125 981	-143 850
Andre generelle statstilskudd	-6 551	-6 983	-7 605	-7 605	-7 605
Sum sentrale inntekter	-1 627 257	-1 678 968	-1 686 673	-1 702 111	-1 717 007

Totalt sett reduseres rammetilskuddet med 18,2 mill. kroner i 2018 i forhold til rådmannens opprinnelige budsjettforslag. Det er flere årsaker til dette. Økt skatteinngang reduserer rammetilskuddets andel av kommunenes frie inntekter. Gjøvik er en skattesvak kommune, og taper på dette. I tillegg har Gjøvik hatt en svak befolkningsutvikling fram til 1.7.2017. Det er også flere endringer i ulike befolkningsgrupper som tilsier et lavere utgiftsbehov for Gjøviks del. Spesielt er nedgangen i antall 0-1 åringer urovekkende for framtida. Økningen i andel barn som mottar kontantstøtte eller går på privatskole gir også en betydelig reduksjon i rammetilskuddet. Det har også vært en nedgang i innvandrerbarn i alder 6-15 år, samt i aldersgruppen 80-89 år, som også reduserer rammetilskuddet.

Reduksjonen i rammetilskudd forverrer seg utover i økonomiplanen 2019 - 2021. Innvandringen forventes å bli lav i årene framover, og befolkningsprognosene er derfor endret til å ta hensyn til dette (MMML-prognosen til SSB i stedet for MMMM-prognosen). Imidlertid har rådmannen i 2019 – 2021 lagt inn en økning på 450 innbyggere utover SSBs prognose som følge av kampanjen for å få studenter til å melde flytting til kommunen, og dette kompenserer for det meste av forverringen.

Regjeringen har i sin prognose en forventning om økt skatteinngang i kommunene. Gjøvik kommune har de siste årene hatt en økning i skatteinngangen som er høyere enn resten av landet. Rådmannen har lagt inn en forventning om at dette fortsetter i 2018, altså en skatteinngang utover prognosene fra statsbudsjettet. Samlet forventer rådmannen at skatteinntektene øker med 7,3 mill. kroner mer i 2018 enn i rådmannens opprinnelige budsjettforslag.

Skatt på eiendom

Rådmannen foreslår å endre profilen på økningen i eiendomsskatt som følge av at regjeringen har foreslått at maksimal økning pr år skal være 1 promille. Rådmannen foreslår derfor at eiendomsskatten blir henholdsvis 5,15 – 5,25 – 5,90 og 6,75 promille i årene 2018 - 2021.

I rådmannens opprinnelige budsjettforslag var eiendomsskatten 5,15 – 5,25 – 5,25 – 7,0 promille. Det er derfor en økning for 2020 i forhold til opprinnelig budsjettforslag og en reduksjon for 2021. Merinntekten på eiendomsskatt for 2020 foreslås avsatt til disposisjonsfond til bruk i 2021. Det vil være naturlig å vurdere satsene i forbindelse med retakseringen som gjennomføres i 2019.

Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner

Beløp i 1000	Budsjett		Økonomiplan		
	2017	2018	2019	2020	2021
Ubundne avsetninger	14 138	13 194	16 410	26 484	19 260
Bruk av avsetninger	-4 860	-1 500	-4 732	-12 069	-17 275
Netto avsetninger	9 278	11 694	11 678	14 415	1 985
Netto avsetninger i tjenesteområdene	-7 540	-7 540	-7 540	-7 540	-7 540
Totale avsetninger	1 738	4 154	4 138	6 875	-5 555

Ubundne avsetninger Generelt disposisjonsfond

Utover tiltakene i sektorene og eiendomsskatt foreslår rådmannen å saldere budsjettet med bruk av ordinært disposisjonsfond. Følgende avsetninger til og bruk av ordinært disposisjonsfond foreslås det enkelte år:

- 2018: Avsetning 1,0 mill. kroner
- 2019: Avsetning 0 mill. kroner
- 2020: Avsetning 2,0 mill. kroner
- 2021: Bruk 17,3 mill. kroner

Dette innebærer en kraftig reduksjon i disposisjonsfondet i 2021. Hvis siste prognose for årsresultat 2017 med et overskudd realiseres, vil rådmannen anbefale å benytte årsoverskuddet til å øke disposisjonsfondet.

	Sum	2017	2018	2019	2020	2021
Saldo 1.1.2017	-31 609	-31 609				
Planlagt avsetning i økonomiplanperioden	-3 051		-1 014		-2 037	
Planlagt bruk i økonomiplanperioden	17 275					17 275
Saldo pr 31.12.	-17 385		-32 623	-32 623	-34 660	-17 385

Bevilgningsområder

Fellesområdet

Lønnsveksten for 2018 er nå beregnet til å bli 3,0 %, en økning på 0,2 %, noe som innebærer økte kostnader for kommunen på 1,8 mill. kroner.

Sektor administrasjon, forvaltning og teknisk drift

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sum Driftsutgifter	562 712	528 554	528 535	527 763	525 935	526 183
Sum Driftsinntekter	-336 862	-336 100	-338 945	-338 925	-339 925	-339 925
Sum	225 851	192 454	189 590	188 838	186 010	186 258

Innsparingstiltak revidert forslag ØP

	2018	2019	2020	2021
Politisk				
Reduserte driftsutgifter politisk virksomhet	-80	-80	-80	-80
Eiendom - til fordeling sektorer				
Næringsavfall - ny avtale	-300	-300	-300	-300
IKT				
Reduserte driftsutgifter IKT	-300	-300	-300	-300
Service og arkiv				
Reduserte driftsutgifter Service og arkiv	-120	-120	-120	-120
Økonomi- forsikringer skal fordeles pr sektor				
Redusert konsulentbistand økonomi felles	-40	-40	-40	-40
Lavere forsikringspremier personforsikringer	-240	-240	-240	-240
Eiendom-, auto- og tingforsikring - ny avtale fra 1.1.18	-700	-700	-700	-700
HR				
Redusert avsetning til julelønn ihht avtale	-30	-30	-30	-30
Teknisk drift				
Økte gebyrinntekter byggesak	-100	-100	-100	-100
Økte gebyrinntekter oppmåling	-100	-100	-100	-100
Økte inntekter salg av alarmentjenester brann	-30	-30	-30	-30
SUM sektor AFT	-2 040	-2 040	-2 040	-2 040

Sektor oppvekst

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sum Driftsutgifter	822 466	798 784	800 473	798 222	797 022	797 022
Sum Driftsinntekter	-183 749	-154 230	-156 630	-156 560	-156 560	-156 560
Sum	638 717	644 554	643 843	641 662	640 462	640 462

Innsparingstiltak revidert forslag ØP

	2018	2019	2020	2021
Gjøvik læringscenter				
Gjøvik læringscenter - endring i antall elever	-300	-700	-700	-700
Grunnskoler				
Endring i antall skolebarn vår 2018	-694	0	0	0
Barnehage				
Endring i barnetall i barnehage fra januar 2018	-2 048	-2 048	-2 048	-2 048
SUM sektor OPPVEKST	-3 042	-2 748	-2 748	-2 748

Sektor helse og omsorg

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sum Driftsutgifter	744 377	695 296	709 823	709 223	716 938	735 449
Sum Driftsinntekter	-190 974	-132 583	-137 926	-134 226	-134 226	-134 226
Sum	553 403	562 713	571 898	574 998	582 713	601 224

Innsparingstiltak revidert forslag ØP

Adm HO

Saldering ramme HO

2018 2019 2020 2021

-110 -110 -20 -9

Tilrettelagte tjenester

Reversering økt bemanning helsedøgnsomsorgstilbud Haugtun

-1 000 -1 000 -1 000 -1 000

Reversering økt avlastning for foreldre med særskilt krevende omsorgsoppgaver

-899 -899 -899 -899

Hjemmetjenester

Dagtilbud for demente – Åslundmarka – statlig tilskudd forlenges

0 0 -1 426 -1 426

Fellesområdet HO

Ressurskrevende tjenester - nytt innslagspunkt

1 600 1 600 1 600 1 600

SUM sektor HELSE OG OMSORG

-409 -409 -1 745 -1 734

Innsparingstiltak – kommentar

Det er forventet en fortsatt statlig prosjektfinansiering på dagtilbud til demente i hele økonomiplanperioden.

Regjeringen foreslår at terskelen for statlig refusjon for ressurskrevende tjenester skal økes med 50 000 kroner mer enn lønns- og prisvekst. Dette utgjør økte kostnader for kommunen på 1,6 mill. kroner.

Sektor NAV

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000	Budsjett		Økonomiplan		
	2017	2018	2019	2020	2021
Sum Driftsutgifter	130 092	131 740	130 190	127 990	127 990
Sum Driftsinntekter	-65 463	-67 017	-66 517	-61 017	-61 017
Sum	64 629	64 723	63 673	66 973	66 973

Integreringstilskudd på disposisjonsfond

Det ble i 2015 og 2016 avsatt deler av mottatt integreringstilskudd for år 1 til disposisjonsfond på grunn av det ble bosatt mange flyktninger på slutten av året. (Vi mottar integreringstilskudd for hele år 1 i det året de blir bosatt.) For NAV foreslås det bruk av fond avsatt til bosetting av flyktninger i årene 2019 – 2021 med 3,2 mill. kroner årlig til å saldere kommunens driftsbudsjett. Dette er begrunnet i forventet nedgang i bosetting av flyktninger de kommende år.

Integreringstilskudd - disposisjonsfond

	Sum	2017	2018	2019	2020	2021
Avsetning 2015	-6 224					
Avsetning 2016	-9 000					
Saldo 1.1.2017	-15 224	-15 224				
Planlagt bruk i økonomiplanperioden	9 696		0	3 232	3 232	3 232
Saldo pr 31.12.	-5 528		-15 224	-11 992	-8 760	-5 528

Sektor samfunnsutvikling

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sum Driftsutgifter	125 283	119 643	119 556	119 701	119 766	119 701
Sum Driftsinntekter	-46 600	-37 124	-38 104	-38 104	-38 104	-38 104
Sum	78 683	82 519	81 452	81 597	81 662	81 597

Innsparingstiltak revidert forslag ØP

	2018	2019	2020	2021
Reduserte driftsutgifter kultur	-207	-207	-207	-207
Reduserte driftsutgifter samfunnsutvikling - øvrig virksomheter	-93	-93	-93	-93
SUM sektor SAMFUNNSUTVIKLING	-300	-300	-300	-300